

μογῆς τῶν ἐπιληπτικῶν προσβολῶν διὰ τοῦ Cardiazol μετὰ προηγουμένην χορῆσιν Ἴνσουλίνης ἢ καὶ ἄνευ αὐτῆς διὰ τῆς χρήσεως μόνον τοῦ Cardiazol κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ V. Meduna ἐντὸς τῶν πρώτων 6 μηνῶν τῆς νόσου, σπανιώτερον μετὰ ἐν ἔτος καὶ ἔτι σπανιώτερον μετὰ πάροδον $1\frac{1}{2}$ ἔτους τὴν ἴασιν αὐτῆς.

Ἄλλ' ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι εἰς περιπτώσεις σχιζοφρενίας καταστάσεως ἀνιάτου αἱ ἐνέσεις τοῦ κ. Δοντᾶ εἶναι δυνατὸν νὰ βελτιώσωσι τὴν σχιζοφρενίαν, ἢ βελτιώσεις αὕτη ἐὰν βεβαιωθῇ ὅτι εἶναι μόνιμος, τότε ἔχει σημασίαν κλινικὴν. Ἄλλ' ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἐξακολουθήσωσιν αἱ κλινικαὶ ἔρευναι».

ΙΩ. ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗ: Ὁρθογραφικὰ ζητήματα τῆς καθ' ἡμῶς Ἑλληνικῆς.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΜΕΛΩΝ

Ὁ κ. **Κωνσταντ. Τριανταφυλλόπουλος**, ὑποβάλλων τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. Ὁμήρου Ἰω. Γεωργακά, λέγει τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἀνακοίνωσις ἀφορᾷ μελέτην τοῦ νεαροῦ δικηγόρου κ. Ὁμήρου Γεωργακά, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἐρευνα τοπικῶν ἐθίμων καὶ συνηθειῶν», γενομένη μετὰ ἐπιτόπιον περιοδείαν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας τοῦ Νομοῦ Μεσσηνίας.

Εἶναι γνωστὴ ἡ σπουδαιότης τῆς ἐξακριβώσεως καὶ συλλογῆς τῶν τοπικῶν ἐθίμων, ἅτινα ἐν πολλοῖς διέσωσαν ἑλληνικὸν ἢ ἑλληνιστικὸν δίκαιον. Ὁ κ. Γεωργακάς ἀντλήσας ἕξ ἀμέσου ἐρεῦνης καταγράφει ἔθιμα ὅπως τὰ ἀντιλαμβάνεται ὁ νομικός καὶ εἶναι φανερὸν πόσον δυσχερὴς εἶναι ἡ κατασκευὴ τῆς ὕλης ταύτης διὰ μὴ νομικόν. Ἡ κατάταξις ἐγένετο οὐχὶ κατὰ τὴν συνήθη διάρρισιν τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου, ἀλλὰ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς περαιτέρω ἐρεῦνης, κατὰ κατηγορίας τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν σχέσεων. Οὕτω τὸ συλλεχθὲν ὕλικὸν περιλαμβάνει εἰς τέσσαρα κεφάλαια ἔθιμα ἀναφερόμενα α' εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον, β' εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς γῆς, γ' εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ζώων καὶ δ' εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον. Ἴδού τινα ἐκ τῶν ἐθίμων τούτων: ἀδερφομοίρι, πανωπροίκι, ἀγριλίκι, δανεικαριά, ξέλασι, διανομὴ δασῶν, πεῦκα δημόσια, ἀγριλιές-κέντρομα, λιτρουβειό, γιούμορο, μισιακὰ ζῶα, σεμπριά προβάτων, σκυλλιάτικο, σμιξιά-σμίχτες, ἄσφοφα κι ἄχαστα, γονίδι, κυνήγια, ἀσήμωμα, χάρες-ριξίδια, ἀραμούλα, κούπα, κοσκινίδια.

Ἡ ἐκτίμησις γίνεται ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ὕλικὸν τὸ γνωστὸν ἐκ τῶν δημοσιευμένων συλλογῶν καὶ κατὰ τὸ σύστημα, ὅπου δυνατόν, τοῦ ἐρωτηματολογίου Παπούλια-Βιζουκίδου. Ἡ συλλογὴ εἶναι ἐξηκριβωμένη καὶ συστηματοποιημένη κατ' αὐστηρῶς ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα. Νέα τινα ἔθιμα ἔρχονται εἰς φῶς, πλείονα δὲ

διασαφηνίζονται. Ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἐν τῇ συλλογῇ ἀντιπροσωπεύεται κατὰ μέγα μέρος τὸ δίκαιον τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας. Θεωρῶ τὴν μελέτην ἀριτίαν καὶ χρήζουσιν δημοσιεύσεως, τὸν δὲ συγγραφέα ἄξιον πάσης ἐνθαρρύνσεως. [Κατωτέρω δημοσιεύεται σύντομος περιλήψις τῆς ἀνακοινωθείσης ἐργασίας τοῦ κ. Ὁμ. Γεωργακά, περιλαμβάνουσα μόνον τὰ πλέον οὐσιώδη στοιχεῖα τῶν πραγματευομένων ἐθίμων].

ΝΟΜΙΚΑ ΕΘΙΜΑ.— **Ἔρευνα τοπικῶν ἐθίμων καὶ συνηθειῶν***, ὑπὸ **Ὁμήρου Ἰω. Γεωργακά**. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Κ. Τριανταφυλλοπούλου.

Α. ΕΘΙΜΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΒΙΟΝ

1. «Ἀδερφομοίρι - ψυχομοίρι». — Θεανόντος τοῦ πατρὸς συνήθως δὲν γίνεται ἀμέσως ἢ διανομὴ τῆς κληρονομηθείσης πατρικῆς καὶ μητρικῆς περιουσίας, ἀλλὰ διατηρεῖται, μετὰξὺ ἀδελφῶν κυρίως, ἢ κοινωνία δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων. Ὁμαδικὴ εἶναι ἢ ἐκμετάλλευσις τῶν καταλειφθέντων κινητῶν καὶ ἀκινήτων, ἐπίσης δὲ καὶ ἢ ἐξακολούθησις τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ ἀποβιώσαντος καὶ κοινὴ ἢ συμβίωσις αὐτῶν. Ἡ σχέσις αὕτη δὲν λύεται καὶ ἐὰν ὁ εἷς ἀδελφὸς ἔλθῃ εἰς γάμον καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀποκτήσῃ τέκνα. Αἱ πάσης φύσεως δαπάναι τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐγγάμου (τὰ πρὸς μόρφωσιν, ἐνδυσιν, διατροφήν) βαρύνουν τὰς κοινὰς τῶν ἀδελφῶν προσόδους. Εἰς πᾶσαν στιγμὴν δύναται νὰ ζητηθῇ ἢ διανομὴ τῆς κληρονομιαίας περιουσίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς παραγομένων εἰσοδημάτων. Ἐπὶ διανομῆς τῶν κινητῶν ἢ ἀκινήτων μετέχουν βεβαίως μόνον οἱ ἀδελφοὶ («ἀδερφομοίρι»). Τῶν εἰσοδημάτων ὅμως, τὰ ὅποια παρήχθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συμβιώσεως αὐτῶν ἢ διανομῇ θὰ γίνῃ κατ' ἔθιμον ἐξηκριβωμένον «στὶς ψυχές», δηλ. καὶ εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἐγγάμου («ψυχομοίρι»). Ἡ διανομὴ «στὶς ψυχές» ἀλλαχοῦ μὲν σημαίνει ὅτι θὰ δοθοῦν εἰς ἕκαστον πρόσωπον 240-250 ὀκ. σίτου, ὅσαι ἀρκοῦν διὰ νὰ ζήσουν ἐπὶ ἕν ἔτος, τὸ μετὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν εἰσοδημάτων καὶ τὸ ἀπομένον ποσὸν σίτου καὶ τὰ λοιπὰ εἰσοδήματα μερίζονται μόνον μετὰξὺ τῶν ἀδελφῶν, ἀλλαχοῦ δὲ εἰς πάντα ἐν γένει τὰ εἰσοδήματα λαμβάνουν μέρος ἐπὶ ἴσοις ὅροις πάντες, μὴ χαρακτηριζομένων ὡς εἰσοδημάτων τῶν τυχόν ὑπαρχόντων χρημάτων, ποιμνίου καὶ σταφιδοκάρπου καὶ ἐπομένως τούτων ἀνηκόντων κατ' ἰσομοίριαν εἰς τοὺς ἀδελφούς. Εἰς πάσας τὰς περιφέρειας ἢ ἔγκυος σύζυγος λαμβάνει διὰ τὸν ἐν γαστρὶ «μιὰ φουστανοποδιὰ σιτάρι» ἢ «ὅσο μπορέση καὶ πάρη στὴν ποδιά της», ἢ «ἕνα καλμποῦρι, ἕνα κόσκινο», δηλ. περὶ τὰς 15-20 ὀκ. πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν πρώτων δαπανῶν τοῦ μέλλοντος τοκετοῦ. Καθ' ὅμοιον τρόπον γίνεται ἢ διανομὴ «στὶς ψυχές» καὶ «ἐν χωρίσῃ» πρὸ τῆς συγκομιδῆς, ἀλλὰ μετὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων.

Ἡ ἐθιμικὴ ρύθμισις ὡς πρὸς τὴν διανομὴν τοῦ εἰσοδήματος παραλλάσσει μόνον

* Ἀνεκοινώθη τῇ 12 Μαΐου 1938.

ώς πρὸς τὰ παρεχόμενα δικαιώματα εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἐγγάμου ἀδελφοῦ. Ὁρθότερον δ' εἶναι νὰ θεωρηθῆ ὅτι παλαιότερον ἢ διανομῆ ἦτο ἀπόλυτος, ἐφ' ὧν τῶν εἰσοδημάτων καὶ ὅτι ἡ ἐξέλιξις ἔφερε τὸ ἐπιζόμενον σήμερον νὰ δίδεται εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐγγάμου μόνον ἢ τροφή ἑνὸς ἔτους («ἡ φάγνα»). Λόγω δὲ τοῦ ὅτι τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶναι πολὺ παλαιὸν φαίνεται ὡς λείψανον τῆς οἰκογενειακῆς συγκυριότητος.

Τὸ «ψυχομοίρι» ἐξ ὧν ἠθικῶν βάσεων ἀπορρέον, σκοπεῖ τὴν προστασίαν τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐγγάμου ἀδελφοῦ τοῦλάχιστον διὰ τὸ ἔτος τὸ μετὰ τὴν λύσιν τῆς περιουσιακῆς κοινωνίας τῶν ἀδελφῶν. Ὁ Νόμος, ἂν διεῖπε τὴν σχέσιν ταύτην, δὲν θὰ παρεῖχεν ἐλαστικότητά τινα εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο.

2. «Σιωμαγίες». Ὁ κοινὸς οὗτος ὅρος (ἢ λ. τουρκικῆ, ἀπαντῶσα ἐν Κρήτῃ, Ἡπειρῷ, Πελοποννήσῳ κ. ἀ.) δηλοῖ ἐν εὐρυτέρᾳ σημασίᾳ κινητὴν περιουσίαν, ἐν εἰδικωτέρᾳ ὅμως νομικῇ ἐννοίᾳ νοεῖται τὸ ἔθιμον καθ' ὃ: ὠρισμένην κινητὴν περιουσίαν (εἰσοδήματα, χρήματα), προερχομένην ἐκ τῆς προικῆς, ἀποκερδαίνει καὶ διαχειρίζεται ἐξ ὀλοκλήρου, τῇ ἀπλῇ καὶ ἀτύπῳ δηλώσει τοῦ πατρὸς, ὁ ἐγγαμος υἱός, ὅστις συνοικεῖ καὶ συμβιοῖ μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ πατρὸς ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ.

Ἐπὶ κοινῆς συμβιώσεως τοῦ ἐγγάμου τέκνου μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θὰ ἔδει νὰ ὑπολογίζωνται αἱ δαπάναι τῆς ἰδίας τοῦ τέκνου οἰκογενείας καὶ τὰ εἰσφερόμενα εἰσοδήματα ἐκ τῆς προικῆς περιουσίας καὶ ἡ ἐργασία τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ. Ἄλλ' οὕτω εἰς τὰς πτωχὰς οἰκογενείας τῆς ὑπαίθρου, ὁ ἐγγαμος υἱός, οὐδεμίαν ἔχων περιουσίαν ζῶντος τοῦ πατρὸς, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ σκέλος τῶν δαπανῶν. Διὰ τοῦτο εἰσφέρει πάντα τὰ ἐκ τῆς προικῆς εἰσοδήματα πρὸς κοινὴν κατανάλωσιν ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ, πᾶσα δὲ δαπάνη τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς. Ὁ πατὴρ ὅμως ἐπαρκῶν εἰς πάσας τὰς ἀνάγκας καὶ θέλων νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἐγγαμον τέκνον του διὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἰδιαιτέραν περιουσίαν, «κάνει σιρμαγιά στὸ παιδί του», δηλαδή ἐπιτρέπει ὅπως τὰ ἐκ τῆς προικῆς διαχειρίζεται καὶ διαθέτει αὐτοβούλως τὸ τέκνον του.

Πρόκειται δὲ περὶ ἐθίμου, δι' ὃ καὶ ἐπὶ ποσοῦ ἄνω τῶν δραχ. 2000 δὲν ἀπαιτεῖται ἐγγραφον πρὸς ἀπόδειξιν, γενομένης τῆς ἀτύπου δηλώσεως τοῦ πατρὸς ὁ ἐγγαμος υἱὸς ἀπαλλάσσεται ἄνευ ἐτέρου τῆς εἰσφορᾶς τῶν προικῶν εἰσοδημάτων ἀορίστως ἢ ἐφ' ὠρισμένον χρόνον, οἱ ἐργασθέντες διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν προικῶν (ἀδελφοὶ κλπ.) δὲν ἔχουν ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ ἐγγάμου. Ἐκ τοῦ ἐθίμου τούτου δεῖνται ἢ πατριαρχικῆ μορφή τῆς οἰκογενείας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, διότι ὁ πατὴρ δύναται διὰ τὸ συμφέρον τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἢ τοῦ τέκνου του νὰ διαθέτῃ τὴν ἐργασίαν τῶν λοιπῶν τέκνων του καὶ νὰ διευθύνῃ γενικῶς τὴν πορείαν τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐγγάμου, τοῦ ἐν συμβιώσει μετ' αὐτοῦ διατελοῦντος.

3. «Πανωπροίκι».— Ούτως ονομάζονται τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τὰ ἀπὸ τῆς οἰκογενείας τῆς ὑπανδρευομένης θυγατρὸς διδόμενα τῷ συζύγῳ αὐτῆς, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι κατὰ τὴν πρώτην νύκτα τοῦ γάμου αὕτη δὲν εὐρέθη «ἐν τάξει», δηλ. παρθένος, «γιὰ νὰ τὴν κρατήσῃ, νὰ μὴν τὴ διώξῃ, νὰ μὴν τὴ στείλῃ στὸν πατέρα της». Ἄλλοτε ἐκράτει κατὰ μεγαλυτέραν ἔκτασιν τὸ ἔθιμον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ σήμερον ἐτι ἐξακολουθεῖ εἰς χωρία, κωμοπόλεις καὶ πόλεις, καίτοι ἡ κοινωνικὴ ἐξέλιξις εἶναι ἀντίθετος πρὸς αὐτό.

Ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἔθιμου ἀνευρίσκεται ἐν τούτῳ, ὅτι καὶ ὑπόσχεσις ἀπλῆ ὑποχρεοῖ, δὲν δύναται νὰ ζητηθῇ ἐπιστροφὴ τοῦ τυχόν πρὸς τοῦτο δοθέντος ὡς ἀδικαιολογήτως κατεχομένου, ὅτι τὸ δοθὲν εἶναι «δῶρο» πρὸς τὸν γαμβρόν, μὴ ἐπαυξάνον τὴν συσταθεῖσαν ἢ συσταθησομένην προίκα καὶ μὴ ἐπιστρεφόμενον ἐν περιπτώσει λύσεως τοῦ γάμου θανάτῳ ἢ διαζυγίῳ. Τὸ «πανωπροίκι» προσεγγίζει νομικῶς τὸ θεωρητρὸν καὶ τὸ παλληκαριάτικον.

4. «Ἀγριλίαι».— Οὔτω καλοῦνται τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα (κυρίως ἀκίνητα) τὰ ὅποια ὁ δευτερόγαμος σύζυγος μεταβιβάζει διὰ συμβολαίου τῇ μετ' αὐτοῦ συζευγυομένη παρθένῳ πρὸς ἐξασφάλισίν της. Τὸ «ἀγριλίαι» συγγέεται ἐν πολλοῖς πρὸς τὸ παλληκαριάτικον, ἢ δὲ νομικὴ του φύσις εἶναι δυσχερὲς νὰ καθορισθῇ.

B. ΕΘΙΜΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΝ ΤΗΣ ΓΗΣ

5. «Σεμπριά» («μισιακὰ χωράφια»).— Ἡ ἐπὶ ἀγροτικῶν κτημάτων ἀστικὴ ἐταιρία ἢ κατ' ἄλλους μίσθωσις (colonia partiaria) μεταξὺ καλλιεργητοῦ καὶ ἰδιοκτήτου, ἢ κοινῇ συναίνεσι (solo consensu) καταρτιζομένη καὶ ἄνευ ἐγγράφου ἀποδεικνυομένη καὶ ἐπὶ ποσοῦ ἄνω τῶν δραχ. 2.000 (τοῦ ἔθιμου τροποποιούντος ἐν τούτῳ τὴν Πολ. Δικ.), καθ' ἣν ἀναλαμβάνουσιν ἀμοιβαίως τὴν ὑποχρέωσιν ὁ μὲν πρῶτος νὰ παράσχῃ τὴν ἑαυτοῦ ἐργασίαν διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ κτήματος, ὁ δ' ἕτερος νὰ διαθέσῃ ἐπὶ τούτῳ τὸ κτῆμα. Τὸ ἔθιμον ρυθμίζει τὴν σχέσιν συμπληρωτικῶς ἢ καταργητικῶς πρὸς τὸ Ρ. Δ. Ἡ σύμβασις θεωρεῖται ἰσχύουσα ἀπὸ τῆς σπορᾶς μέχρι τῆς ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἀποκομίσεως τοῦ καρποῦ. Ὡς ἐνοχικὴ σχέσις παράγει βεβαίως ἀποτελέσματα καὶ πρὸ τῆς σπορᾶς, ἀλλὰ διὰ τῆς σπορᾶς παράγει ἀποτελέσματα ἔναντι καὶ τῶν τρίτων (ἐπενεγκόντων ζημίας, παρενοχλούντων τὸν «σέμπρον» κτλ.).

Τὸ πρὸς σπορὰν καταβληθὲν ποσὸν σπόρου ἔχει οὐσιώδη σημασίαν, διότι ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτῶνται αἱ ὑποχρεώσεις ἰδιοκτήτου καὶ καλλιεργητοῦ καὶ ἄνευ ρητῆς περὶ αὐτῶν συμφωνίας. Εἰς ὠρισμένας περιφερείας ὁ σπόρος καταβάλλεται ἐξ ἡμισείας, ὁ δὲ ἐξ ὀλοκλήρου καταβαλὼν προαφαιρεῖ τὸν δοθέντα ἐκ τοῦ κοινοῦ σωροῦ καὶ ἐπακολουθεῖ ἢ ἐξ ἡμισείας διανομῇ. Εἰς ἄλλας περιφερείας ὁ ἰδιοκτήτης δὲν θὰ καταβάλῃ οὔτε σπόρον, οὔτε ἐργασίαν τινά, ἀλλὰ κατὰ τὴν διανομὴν ὁ μὲν καλλιεργητῆς θὰ λάβῃ

2 μερίδια, ἐνῶ ὁ ἰδιοκτῆτης 1 («τὰ ἴδωκε μὲ τὸ τρίτο»). Ὁ «σέμπρος» οὐδεμίαν μεταβολὴν δύναται νὰ ἐπιφέρει ἐπὶ τοῦ κτήματος, παρὰ μόνον τὴν συνήθη, τὴν τείνουσαν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτοῦ, συμφώνως πρὸς τὴν σύμβασιν καὶ τὴν βούλησιν τοῦ ἰδιοκτῆτου. Ἐὰν τὸ κτῆμα ἐδόθη «ῥψιμο» ὁ καλλιεργητὴς θὰ τὸ σπείρῃ καὶ «πρώϊμο» λόγῳ τοῦ ἐπιπόνου τῆς ῥψίμου καλλιεργείας, ἐὰν δὲ ὁ «σέμπρος» κατὰ τὴν ῥψιμον σπορὰν παραλάβῃ τὸν ἀγρὸν «ἡμερο», δηλ. ὠργωμένον ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου, τότε θὰ διαθέσῃ οὗτος ὀλόκληρον τὸν σπόρον διὰ τὴν προσεχῆ «πρώϊμη» σπορὰν καὶ μετὰ ταῦτα θὰ παραδώσῃ αὐτὸν χέρσον, ἰσχυροῦσης πάντοτε τῆς ἀρχῆς ὅτι τὸ κτῆμα θὰ παραδοθῆ ὑπὸ τοῦ «σέμπρου» ὅπως παρελήφθη πρὸς σπορὰν.

6. «*Δανεικαριά*». — Ἡ ἔλλειψις ζῶων καὶ ἐργατικῶν χειρῶν θεραπεύεται διὰ τῆς αὐτοῦ ταύτης συμβάσεως, καθ' ἣν δύο ἢ πλείονες, μόνον ἢ μετὰ τῶν ζῶων αὐτῶν, παρέχουν ἐναλλάξ τὴν ἐργασίαν τῶν μέχρι πέρατος τῆς σπορᾶς πάντων. Καὶ ἄνευ ρητῆς συμφωνίας ὑπολογίζονται αἱ ἡμέραι ἐργασίας, οὐχὶ ἀπλῶς αἱ ἡμέραι. Νοεῖται ἐπίσης ὅτι δὲν θὰ ἐργάζονται συνεχῶς εἰς τοὺς ἀγρούς τοῦ ενός, μέχρι πέρατος ὀλοκληροῦ τῆς σπορᾶς αὐτοῦ, ἀλλὰ κατ' ἐναλλαγὴν («κάθε βδομάδα» π. χ.), ἵνα μὴ «ῥψιμήσουν» τὰ κτήματα τῶν ἄλλων.

7. «*Ξέλασι*». — Ὅταν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου ἀπαιτοῦνται πολλοὶ ἐργατικαὶ χεῖρες, ἅς ἀδυνατεῖ νὰ διαθέσῃ ἡ οἰκογένεια, «κάνει ξέλασι», δηλ. προσκαλεῖ τοὺς συγχωρῖους «νὰ φυτέψουν τὸ ἀμπέλι, νὰ θερίσουν κτλ.» κατὰ τὰς Κυριακὰς ἢ ἄλλας ἑορτάς. Συνήθως εἶναι μέσον φιλανθρωπικὸν δι' ἀπορφανισθεῖσαν ἢ πτωχὴν οἰκογένειαν. Τὰ τῆς τροφῆς βαρύνουν «ἐκείνον ποῦ κάνει τὴν ξέλασι». Ὑπάρχει ἠθικὴ μόνον ὑποχρέωσις διὰ τὸν ἐνεργήσαντα «ξέλασι» νὰ συνδράμῃ διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου πάντα παρευρεθέντα εἰς αὐτήν.

8. «*Ἄλωνια*». — Ὁ ἰδιοκτῆτης ἄλωνίου δύναται νὰ ἀξιῶσῃ παρὰ τοῦ ἐκεῖ προσκομίσαντος τὰ σιτηρὰ του πρὸς ἄλωνισμὸν νὰ προτιμηθῆ ὡς «ἀγωγιάτης» μετὰ ἄλλων, αὐτοβούλως δὲ ρυθμίζει τὴν σειρὰν ἄλωνισμοῦ. «Ἀγωγιάτες» ἄλωνίου εἶναι οἱ ἀναλυμβάνοντες διὰ τῶν ζῶων τῶν καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐργασίας νὰ ἐτοιμάσουν τὸ ἄλωνιον. Δικαιοῦνται καὶ ἄνευ συμφωνίας νὰ λάβουν ἐκ τοῦ ἐτοιμασθέντος σωροῦ συνολικῶς $\frac{1}{15}$ ἐπὶ σίτου, $\frac{1}{16}$ ἐπὶ σμιγοῦ, $\frac{1}{17}$ ἐπὶ κριθῆς ἢ βρόμης. Ἀλλαχοῦ οἱ «ἀγωγιάτες» ἄλωνίζουσι «μὲ τὴν ἡμέρα» καὶ λαμβάνουσι ἐπὶ σίτου 15 ὄκ. καὶ ἐπὶ βρόμης 20 ὄκ. δι' ἐκάστην ἡμέραν.

9. *Διανομὴ δασῶν τοῦ δημοσίου*. — Ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων τὰ εἰς τινὰς περιφερείας δάση τοῦ δημοσίου (ἐκ πευκῶν) ἔχουν διενεμηθῆ ὑπὸ τῶν κατοίκων, οἱ ὅποιοι ἔχουν θεοσεὶ καὶ ὄρια, θεωροῦν δὲ ταῦτα ἰδιοκτησίαν τῶν, καίτοι οὐδὲν δύναται ἐκεῖ νὰ ἐπιχειρήσουν. Ἡ ἔννοια τοῦ ἐθίμου ἔγκειται εἰς τοῦτο: ἂν τυχὸν ἐπιτραπῆ ἡ ἐκχέρσωσις, δέον νὰ προτιμᾶται ἐπὶ ἴσοις ὄροις ὁ ἐκεῖ πλησίον ἔχων τὰ ὄριά του. Ἡ δασικὴ ὑπηρεσία πάντοτε ἐτήρησε τὸν κανόνα τοῦτον.

10. *Ἐκμετάλλευσις πευκῶν τοῦ δημοσίου*. — Εἰς τὰ δάση τοῦ δημοσίου ἐκεῖνος, ὅστις πρῶτος «κάμῃ γοῦβες στὶς πεῦκες» (διὰ τὴν εἰσροὴν τῆς ρητίνης) ἔχει καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτῶν.

11. «*Ἀγριλιές - κέντρομα*». — Παλαιότερον ὅστις πρῶτος «ἐκέντρονε τὶς ἀγριλιές» εἶτε εὐρίσκοντο εἰς ξένους ἀγρούς, εἶτε εἰς δάση τοῦ δημοσίου, ἐγίνετο κύριος αὐτῶν. Σήμερον οὐδὲν δικαίωμα κτᾶται ὁ ἐγκεντρίσας. Εἰς τὰ δασώδη ὅμως μέρη τοῦ δημοσίου ἐξακολουθεῖ ἰσχύον τὸ ἔθιμον καὶ οὕτω καρποῦται αὐτὰς ὁ ἐμβολιάσας, ἀδιαφόρως ἂν ἀπέκτησε κυριότητα.

12. «*Τοπιάτικο*». — Κατὰ τὸ ἔθιμον τοῦτο, τὰ δένδρα, ἐξ ὧν προέρχονται οἱ ξυλάνθρακες,

παλοῦνται ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτητοῦ ἀντὶ τιμῆματος ὑπολογιζομένου μετὰ τὴν ἐξαγωγήν τῶν ξυλανθράκων ἐκ τῆς καμίνου πρὸς 0,40 δραχ. κατ' ὅκαν τῶν ξυλανθράκων.

13. «Λιτρουβεϊό». — Τὰ κέρδη τοῦ ἐλαιοτριβείου καὶ ἄνευ συμφωνίας μερίζονται εἰς 15 «πόντους» (μερίδια), ἐξ ὧν οἱ $7\frac{1}{2}$ περιέρχονται ἀλώβητοι εἰς τὸν ἐκμεταλλευόμενον τὸ ἐλαιοτριβεῖον, οἱ δὲ ὑπόλοιποι διανέμονται εἰς τὸ προσωπικόν (1 ἕκαστος ἐργάτης, 1 ἕκαστον ζῶον, $1\frac{1}{2}$ ὁ «καραβοκύρης»). Ἐάν ὑπάρχουν καὶ πρόσθετοι, (ἐργάτης, ζῶον, «γεντέκι») θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψει κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ μέρους τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸ προσωπικόν. Τὴν τροφήν τῶν ζῶων καταβάλλει κατὰ τὸ $\frac{1}{2}$ τὸ ἐλαιοτριβεῖον, κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ζῶου καὶ κατὰ $\frac{1}{4}$ ὁ ἐργάτης τοῦ ζῶου («ἀλογάρας»).

Γ. ΕΘΙΜΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

14. «Γιούμορο». — Δίδονται ζῶα ἀροτριῶντα παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος συνήθως ἀνάγκην αὐτῶν, ἐτέρῳ καλλιεργητῆ, διὰ τὰ «κάμη», δηλ. μέχρι πέρατος τῆς σπορᾶς αὐτοῦ, ὡς ἀντάλλαγμα δὲ δίδεται ποσὸν σίτου, ἀραβοσίτου κλπ. πάντως μετὰ τὴν συγκομιδὴν, ἂν ἄλλο τι δὲν συνεφωνήθη. Ἐάν τὸ ζῶον ἐδόθη διὰ τὴν «πρώϊμη» σποράν, νοεῖται ὅτι ὁ μισθωτῆς θὰ ἔχη παρ' αὐτῷ τὸ ζῶον ἀπὸ τῶν μέσων Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους Ἰανουαρίου, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τὴν «ὄψιμη» σποράν. Ἡ σχέσηεις εἶναι μίσθωσις πράγματος ἐφ' ὠρισμένον χρόνον. Ἐκκλίνει ὅμως ἡ ρύθμισις αὐτῆς τῶν κανόνων τοῦ Ρ. Δ., τροποποιουμένου ὑπ' ἐθίμου, διότι τὸ μίσθωμα δὲν εἶναι πληρωτέον postnumera, ἀλλὰ μετὰ τὴν συγκομιδὴν, διότι ἂν τὸ μίσθωμα δὲν ἤθελε τυχὸν προσδιορισθῆ ἢ σύμβασις δὲν εἶναι ἄκυρος, ἀλλὰ θὰ καθορισθῆ ἐπὶ τῆ βάσει τῆς τῶν ἄλλων συμφωνίας κατὰ τὴν καλὴν πίστιν («ὅσο τό 'χουν καὶ οἱ ἄλλοι»), διότι ἀλλαχοῦ μὲν δύναται ὁ μισθωτῆς νὰ χρησιμοποιοῖ τὸ ζῶον καὶ ἐκτὸς τῶν ἰδίων του ἐργασιῶν, ἀλλαχοῦ δ' οὐχὶ (ὁπότε καὶ προσομοιάζει πρὸς τὸ χρησιδάνειον).

15. «Μισιακά» ζῶα (βόες, ἵπποι). — Ἴνα ἐξυπηρετηθῆ εὐρύτερον ὁ ἀγρότης, ἔχων παρ' αὐτῷ τὸ ζῶον ἐπὶ πλείονα χρόνον καὶ διὰ πάσας τὰς ἐργασίας του, δίδονται τὰ ζῶα καὶ ὡς «μισιακά». Ὁ χρόνος τῆς διατηρήσεως τῆς συμβάσεως ὀρίζεται ὑπὸ τῶν μερῶν διὰ 3 ἢ 5 ἔτη, ἢ καὶ διὰ παντὸς («ὅσο ζήσουν ἢ ὅσο μποροῦν καὶ δουλεύουν»). Σχεδὸν πάντοτε δίδονται «μισιακά» τὰ θήλεα καὶ οὕτω συνδυάζεται ἢ ἀπόκτησις γόνων μετὰ τῆς ἐργασίας τοῦ ζῶου. Ἐκτιμᾶται κατ' ἀρχὴν ἡ ἀξία τοῦ ζῶου καὶ ὁ λαμβάνων αὐτὸ «σέμπρος» καταβάλλει τῷ ἰδιοκτήτῃ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας του. Τὸ ζῶον ἐκμεταλλεύεται κατ' ἅπαντα τὸν χρόνον ὁ «σέμπρος». Ἡ φύλαξις καὶ αἱ δαπάναι συντηρήσεως βαρύνουν τὸν κατέχοντα «σέμπρον». Τὸν κίνδυνον τῆς ἐκ τύχης καταστροφῆς φέρουν ἀμφοτέρω τὰ μέρη.

Ἐπὶ διανομῆς τῶν γόνων ἀλλαχοῦ μετέχουν ἀμφοτέροι ἐξ ἡμισείας, ἐκτιμωμένης τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἀλλαχοῦ λαμβάνει ὁ εἰς τὴν ἀγελάδα ἢ φορβάδα καὶ ὁ ἕτερος τὸν γόνον, λυομένης τῆς σχέσεως, καὶ ἀλλαχοῦ οἱ ἄρρενες διανέμονται ἐξ ἡμισείας, οἱ

δὲ θήλεις ἀναλόγως τῶν ἐτῶν φυλάξεως, τοῦ τέως ἰδιοκτῆτου λαμβάνοντος τόσα μέρη ὅσα τὰ συμφωνηθέντα ἔτη τῆς συμβάσεως, τοῦ δὲ φύλακος «σέμπρου» λαμβάνοντος τόσα μέρη ὅσα τὰ ἔτη τῆς πραγματικῆς φυλάξεως.

Ἡ λύσις τῆς σχέσεως ἐπέρχεται ἅμα τῇ παρελεύσει τοῦ συμπεφωνημένου χρόνου, ὅποτε γίνεται διανομὴ ἐξ ἡμισείας. ἐκτιμωμένης καὶ πάλιν τῆς ἤδη ἀξίας τοῦ ζῶου. Ἐπίσης «ξεσεμπρεύου» ἂν καταστῆ βέβαιον ὅτι τὸ ζῶον δὲν θὰ γεννήσῃ, ὅποτε ἡ διανομὴ θὰ γίνῃ ἀναλόγως τῆς φυλάξεως, λογιζομένων τῶν ἐτῶν τῆς συμφωνίας καὶ τῶν ἐτῶν τῆς πραγματικῆς φυλάξεως ὡς μεριδίων τῆς ἀξίας του, τῶν μὲν πρώτων ἀνηκόντων τῷ τέως ἰδιοκτῆτῃ, τῶν δ' ἐπομένων τῷ ἐτέρῳ συμβαλλομένῳ. Λύσις ἐπέρχεται καὶ ἂν τὸ ζῶον καταστῆ ἀνίκανον ἢ ἀπέθανεν, ὅποτε ἡ διανομὴ θὰ γίνῃ ὡς ἐν τῇ προηγουμένη περιπτώσει.

Ἡ ὑπαρξίς ἐθίμου καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ἐν τῇ πράξει, μὴ ὑπάρχοντος ἐγγράφου καὶ ἐπὶ ποσοῦ ἄνω τῶν δραχμῶν 2000, δὲν γίνεται πρόβλεψις ἐν τῇ συστάσει τῆς συμβάσεως ὄλων τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων (π. χ. τρόποι διανομῆς γόνων ἢ κεφαλαίου) καὶ ἐπομένως ὑποχρεωτικῶς ἔχουσιν ἐφαρμογὴν τὰ κατὰ τόπους εἰθισμένα.

16. «Σεμπριά» αἰγοπροβάτων («μισιακὰ πράματα»).— Εἶναι ἡ ἑταιρική σχέση, ἡ ἀτύπως καὶ ἄνευ ἐγγράφου συνιστωμένη, μεταξὺ ἰδιοκτῆτου αἰγοπροβάτων καὶ ἀναλαμβάνοντος τὴν φύλαξιν αὐτῶν, καθ' ἣν ὁ πρῶτος δίδει τῷ ἐτέρῳ ἀριθμὸν τινα αἰγοπροβάτων, ὁ δ' ἕτερος ὑποχρεοῦται εἰς τὴν φύλαξιν αὐτῶν ἐφ' ὠρισμένον χρόνον, μετὰ τὴν πάροδον τοῦ ὁποίου προβαίνουν εἰς τὴν ἐξ ἡμισείας διανομὴν. Ἐὰν ὠρίσθῃ ὡς χρόνος φυλάξεως τριετία τὸ κεφάλαιον διατίθεται κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου καὶ κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ ὑπὸ τοῦ φύλακος «σέμπρου», ἐὰν δὲ ὠρίσθῃ ἐξαετία ἢ ἀλλαχοῦ πενταετία ὁλόκληρον τὸ κεφάλαιον διατίθεται ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου. Διὰ τὴν φύλαξιν καὶ συντήρησιν τοῦ ποιμνίου ἐπιμελεῖται ὁ φύλαξ «σέμπρος», τὸν ὁποῖον ἀποκλειστικῶς βαρύνουν αἱ πρὸς τρίτους ζημίαι. Ὁ κίνδυνος τῆς ἐκ τύχης καταστροφῆς ὄρᾳ ἀμφοτέρους, ἀμφοτέροι δὲ ὑποχρεοῦνται ἐξ ἡμισείας διὰ τὴν χορτονομὴν.

Ἡ «νομὴ» (γάλα, τυρός, μαλλί, κόπρος) διανέμεται ἐξ ἡμισείας. Ἡ διανομὴ ὅμως τῶν «σφαχτῶν» παραλλάσσει ἀναλόγως τῶν ἐτῶν φυλάξεως καὶ τοῦ εἴδους τοῦ διανεμητέου. Ἐὰν παρῆλθον ὄλα τὰ ἔτη τῆς φυλάξεως, ἕκαστος δικαιούται εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ ὑπάρχοντος κεφαλαίου καὶ γόνων. Λυομένης ὅμως τῆς σχέσεως πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν συμφωνηθέντων ἐτῶν φυλάξεως, ἐὰν μὲν ὡς χρόνος ὠρίσθῃ τριετία τὸ ποιμνιον θὰ χωρισθῇ εἰς 6 «μπουλούκια» (μερίδια), ἐὰν δὲ ἐξαετία εἰς 12 καὶ ὁ μὲν φύλαξ ἐκ τῶν μεριδίων τούτων θὰ λάβῃ τόσα, ὅσα τὰ ἔτη τῆς πραγματικῆς του φυλάξεως, ὁ δὲ ἰδιοκτῆτης τὰ ὑπόλοιπα. Ταῦτα ἐφαρμόζονται ἐπὶ διανομῆς τοῦ κεφαλαίου πρὸ τῆς παρελεύσεως τοῦ συμπεφωνημένου χρόνου. Ἐπὶ διανομῆς τῶν γόνων πρὸ τῆς παρελεύσεως πάλιν τοῦ ὠρισμένου χρόνου, ἀλλαχοῦ μὲν οἱ θήλεις γόνοι παρα-

μένουν ως κεφάλαιον καὶ ὡς τοιοῦτον διανεμόνται, ἀλλαχοῦ δὲ ἄρρενες καὶ θήλειες διανεμόνται ἐξ ἡμισείας, ἀδιακρίτως ἔτους. Κατὰ τὰς ἀνωτέρω διακρίσεις (ἂν πρόκειται περὶ κεφαλαίου ἢ γόνου, εἰς ποῖον ἔτος τῆς «σεμπριάς» εὐρισκόμεθα κλπ.) διανεμόνται καὶ τὰ τυχὸν ἐκ τῆς πωλήσεως κτώμενα χρήματα. Ἐὰν «ἐφουρκίσθη, ἐγκρεμίστη κανένα κεφάλι», ἀνεξαρτήτως ἂν προέρχεται ἐκ τοῦ κεφαλαίου ἢ τῶν γόνων καὶ ἀνεξαρτήτως ἐτῶν φυλάξεως διανέμεται ἐξ ἡμισείας.

17. «*Σκυλλιάτικο*». — Ἐπὶ «σεμπριάς» αἰγοπροβάτων (οὐχὶ «*σιμιζιάς*»), ἐὰν τὴν κόπρον διανεμῶνται ἐξ ἴσου ὁ ἰδιοκτήτης καὶ ὁ φύλαξ, τότε ὁ ἰδιοκτήτης καὶ ἄνευ συμφωνίας ὑποχρεοῦται νὰ δίδῃ εἰς τὸν φύλακα τὸ «*σκυλλιάτικο*», τὸ ὅποσον σταθερῶς ἔχει ὀρισθῆ εἰς 40 ὀκάδας ἀραβοσίτου κατ' ἔτος «καὶ ἓνα γουρνοτόμαρο γιὰ τὰ τσαρούχια τοῦ τσοπάνη» (τὸ τελευταῖον τοῦτο δίδεται σήμερον εἰς χρῆμα 200 δραχμῶν ἢ εἰς ζεῦγος ἀρβυλῶν).

18. «*Σμιζιά*». — Οὕτω καλεῖται ἡ ἄτυπος σχέσις, καθ' ἣν δύο ἢ πλείονες ἰδιοκτῆται ποιμένες, μὴ ἔχοντες σεβαστὸν ἀριθμὸν αἰγοπροβάτων, ἐνώνουν τὰ ποιμνία των εἰς ὠρισμένην τοῦ ἔτους ἐποχὴν διὰ νὰ συντυροκομήσουν. Ἡ φύλαξις γίνεται ἐναλλάξ ὑφ' ὄλων, ἕκαστος δὲ φέρει τὸν κίνδυνον τῆς ἐκ τύχης καταστροφῆς τῶν ἰδίων. Διὰ τὰς πρὸς τρίτους ζημίας εὐθύνεται ὁ φύλαξ (ἀνεξαρτήτως ἂν ὁ νόμος ὑποχρεοῖ καὶ τὸν μὴ φύλακα, ἀλλ' ἰδιοκτῆτην). Καθ' ἡμέραν ἀμέλγουν ἰδιαιτέρως καὶ δανείζει ὁ εἷς τῶ ἐτέρῳ τὸ γάλα ἢ τυροκομοῦν ὁμοῦ καὶ διανεμόνται τὸν τυρὸν κατ' ἀναλογίαν τῶν κεφαλῶν ἐκάστου.

Πάντα τ' ἀνωτέρω δὲν εἶναι ἀντικείμενον συμφωνίας, τὸ δὲ ἔθιμον συμπληροῖ τὴν σύμβασιν καὶ ρυθμίζει ἐξαντλητικῶς τὴν σχέσιν.

19. «*Ἀφεντικά - ἄφοφα κι ἄχαστα*» (μίσθωσις σιδηροκεφάλων ἢ ἀπόφων). — Δίδονται αἰγοπρόβατα ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτῶν εἰς ἕτερον πρὸς ἐκμετάλλευσιν εἴτε μὲ προσδιωρισμένον εἴτε μὲ ἀόριστον χρόνον, ὅποτε εἰς πᾶσαν στιγμὴν, παρελθόντος ἔτους, ἐκάτερος δύναται νὰ ὑπαναχωρήσῃ τῆς συμβάσεως. Ὁ φύλαξ δέον νὰ ἐπιστρέψῃ ἴσον ἀκριβῶς ἀριθμὸν πρὸς τὰ παραληφθέντα καὶ ἴσης ἔτι ἡλικίας («τόσες πρωτόγεννες, δευτερόγεννες κλπ., ὅσες πῆρε»). Ὁ κίνδυνος τῶν τυχηρῶν ὀρᾷ μόνον τὸν λαβόντα. Ὁ φύλαξ καὶ ἄνευ ἐιδικῆς συμφωνίας ὑποχρεοῦται νὰ δίδῃ κατ' ἔτος οὐχὶ γόνους ἢ εἰσόδημα, ἀλλὰ τόσας ὀκάδας βουτύρου, ὅσαι αἰ κεφαλαὶ τῶν δοθέντων θηλέων καὶ «ἓνα λαμπρίτη, ἓνα ἀγιωργίτη κι ἓνα αἰ-ρουσαλίτη» (ἀρνὶ δηλ.) καὶ «γιαοῦρτι τῆς Λαμπρῆς καὶ Πεντηκοστῆς». Ἀλλαχοῦ δίδει τρεῖς ὀκάδας τυροῦ «γιὰ κάθε θηλυκό» καὶ μίαν ὀκτὼν κρέατος «γιὰ κάθε κεφάλι» καὶ «δύο σακκοῦλες γιαοῦρτι».

20. «*Γονίδι*» μελισσῶν. — Οἱ γόνοι τῶν μελισσῶν ὅταν ὁμαδικῶς ἀπομακρυνθῶν τῆς κυψέλης «πέρ' ἀπ' τὸ μελισσομάντρι 100 μέτρα», δηλαδή εἰς ἀπόστασιν τοιαύτην ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀμφιβάλλῃ τις περὶ τῆς προελεύσεώς των, ἀνήκουν κατὰ κυριότητα εἰς τὸν πρῶτον

εύρόντα, ὁ ὁποῖος ἐγράφε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ εἰς τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου, ἢ ἀνήρτησε μικροῦς κλάδους ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκεται συγκεντρωμένον τὸ «γονίδι». Τὸ ἔθιμον ἔγκειται εἰς τὰ σημεῖα τὰ δηλωτικὰ τῆς καταλήψεως καὶ ἐπομένως τῆς κτηθείσης κυριότητος.

21 *Κυνήγια*.—Εἰς ἐκάστην περιφέρειαν καὶ εἰς τὰ μικρὰ ἀκόμη χωρία εὐρίσκει τις διαφόρους κανόνας ὡς πρὸς τὰ κυνήγια, ἀναλόγως τοῦ κνηγίου καὶ τῆς πληθώρας ξένων ἢ ἐντοπίων κνηγιῶν, τροποποιῶντας τοὺς κανόνας τοῦ Ρ. Δ. περὶ τῆς occupatio. Πλεῖστοι ὄσαι παραλλαγαὶ τῶν ἐθίμων τούτων ὑπάρχουν ἐπὶ ὁμαδικῶν κνηγιῶν («παρέες»).

Δ. ΘΘΙΜΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΒΙΟΝ

Ἐπειδὴ διὰ τῶν ἐθίμων τῆς κατηγορίας ταύτης σκοπεῖται μᾶλλον ἢ ρύθμισις τῶν κοινωνικῶν ἢ ἠθικῶν σχέσεων καὶ οὐχὶ ἡ θέσις κανόνων δικαίου, ἡ ἔρευνα δὲ αὐτῶν ἀξίαν μεγαλύτεραν ἔχει διὰ τὴν λαογραφίαν, διὰ τοῦτο κατωτέρω ἀναφέρονται μόνον οἱ κοινοὶ ὄροι ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἀπαντῶνται.

22. «*Ἀσήμεμα*». α'. Νεογεννήτου (ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων). β'. Ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς (μετὰ τὴν κουράν). γ'. Κατὰ τὴν ἐπακολουθοῦσαν τὴν βάπτισιν διασκέδασις. δ'. Ὑπὸ τῆς νύμφης («ἀσήμεμα τῆς βρύσις»).

23. «*Κεράσματα - χάρες*» («*ριζίδια*»). α'. Νεογεννήτου ὑπὸ τοῦ μέλλοντος ἀναδόχου («καπάρωμα ἢ δῆλωμα τοῦ παιδιοῦ»). β'. «Χάρες τῆς νύμφης» («*ριζίδια*»)-«κεράσματα».

24. «*Ἀραμούλα*» (*jacta missilia*) κατὰ τὰς βαπτίσεις.

25. «*Κούπα*» εἰς γάμους.

26. «*Κοσκινίδια*» κατὰ τοὺς γάμους.

27. «*Λούσματα*» εἰς γάμους.

28. «*Συχαρίκια*» εἰς γάμους καὶ εἰς βαπτίσεις.

ΦΥΣΙΚΗ.—Σκεδασμὸς τῶν ἀκτίνων X ὑπὸ τοῦ Βηρυλλίου εἰς θερμοκρασίαν ὑγροῦ ἀέρος*, ὑπὸ Κ. Ἀλεξοπούλου, Σ. Περιστεράκη, Γρ. Καλοπίση, Γ. Πεκλάρη. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Κωνστ. Ζέγγελη.

Εἰς προηγουμένην ἀνακοίνωσιν¹ διετυπώθη ἡ γνώμη ὅτι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς πειραματικῶς εὐρεθείσης ἐντάσεως σκεδασμοῦ τῶν ἀκτίνων X ὑπὸ τοῦ Βηρυλλίου καὶ τῆς θεωρητικῶς ὑπολογισθείσης εἰς τὴν περιοχὴν μικρῶν γωνιῶν, ὀφείλεται εἴτε εἰς τὰς ξένας προσμίξεις ἐν τῷ βηρυλλίῳ, εἴτε εἰς τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν ἀπασῶν τῶν συνθηκῶν τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ θεωρία. Ὁ θεωρητικὸς ὑπολογισμὸς ἐβασίσθη ἐπὶ τῆς προϋποθέσεως ὅτι τὰ ἠλεκτρονία ἀγωγιμότητος κινοῦνται ἐντελῶς ἐλευθέρως καὶ ὅτι ἡ θερμοκρασία αὐτῶν εἶναι 0°K (0°K = ἀπόλυτοι βαθμοὶ Kelvin). Ἐνῶ ἡ ἔντασις σκεδασμοῦ διὰ τὴν θερμοκρασίαν 0°K μηδενίζεται ὑπὸ τὴν γωνίαν 0° , εἰς τὴν θερμοκρασίαν T

* K. ALEXOPOULOS, S. PERISTERAKIS, GR. KALOPISIS, G. PEKLARIS.—*Streueung der Röntgenstrahlung an Beryllium bei der Temperatur der flüssigen Luft.*

¹ Κ. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ καὶ Σ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΚΗΣ. *Πρακτικά Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*, 13, 547, 1938.